

ผลลัพธ์ของโครงการเภสัชกรประจำครอบครัวบ้านยา**คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**

สุณี เลิศสินอุดม¹, นิรัชรา ถวิลการ², ณัฐริดา หาญสุริย์, อัจฉรนาสถิตย์¹, จุฑารัตน์ เต็มทอง¹, จุติมา คำสวนจิก¹, เบญจวรรณ จันทร์ไทย¹

บทนำ: โครงการเภสัชกรประจำครอบครัวเป็นโครงการที่เภสัชกรให้การบริการทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยและครอบครัว โดยการเยี่ยมบ้านและบริการดูแลสุขภาพผู้ป่วยที่บ้าน เป็นการเสริมสร้างสุขภาพเชิงรุก เพื่อส่งเสริมการเข้าให้ถูกต้องและเข้าถึงการดูแลผู้ป่วยได้ดียิ่งขึ้น **วิธีการดำเนินการวิจัย:** เป็นการศึกษาย้อนหลัง ในช่วง 1 มิถุนายน 2555 ถึง 31 มกราคม 2556 จากการออกเยี่ยมบ้านที่มีสมาชิกในครอบครัวป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหืดหรือโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง รวม 23 ครอบครัว เยี่ยมบ้านทั้งหมด 46 ครั้ง โดยประเมินผลลัพธ์ทางคลินิก การจัดการปัญหาเรื่องยาและปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยที่มีการเยี่ยมบ้านตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป มีทั้งสิ้น 13 ครอบครัว คิดเป็นผู้ป่วย 17 ราย รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการเยี่ยมบ้านของเภสัชกร **ผลการศึกษาวิจัย:** จากการเปรียบเทียบผลลัพธ์ทางคลินิกก่อนและหลังการเยี่ยมบ้านในผู้ป่วยเบาหวาน 9 ราย พบว่ามี 2 รายที่ระดับน้ำตาลลดลง โดยมี 1 รายที่ระดับลดลงจนอยู่ในระดับเป้าหมาย ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง 12 ราย พบว่า 8 ราย มีระดับความดันโลหิตลดลง โดยมี 7 รายที่ลดลงจนอยู่ในระดับเป้าหมาย ส่วนผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจ 5 ราย พบว่า สมรรถภาพปอดดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ(59.03±22.9, 69.22±28.2; P=0.029) สำหรับการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับการเยี่ยมบ้าน พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สำหรับปัญหาที่พบจากการเยี่ยมบ้าน เภสัชกรจะแก้ไขปัญหาโดยให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและอาจส่งต่อแพทย์ ซึ่งพบปัญหาทั้งสิ้น 40 ปัญหา เฉลี่ย 2.35 ปัญหาต่อราย เภสัชกรให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยทุกราย มีการส่งต่อแพทย์ 11 ราย ซึ่งทุกรายได้รับการตอบสนองจากแพทย์ จากการแก้ไข้ปัญหา พบว่า สามารถแก้ไขปัญหาได้ 34 ปัญหา (ร้อยละ 85) **สรุปผลการวิจัย:** การให้การบริการทางเภสัชกรรมโดยการออกเยี่ยมบ้านของเภสัชกรประจำครอบครัว สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ป่วยและสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้การค้นพบปัญหาของผู้ป่วยนำไปสู่การแก้ไขหรือส่งต่อเพื่อปรับเปลี่ยนการรักษาให้เหมาะสม มุ่งสู่เป้าหมายของการรักษา อันจะทำให้ผลลัพธ์ทางคลินิกของผู้ป่วยดีขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำสำคัญ: เภสัชกรประจำครอบครัว เภสัชกรชุมชน การเยี่ยมบ้าน, บ้านยา

¹คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²สถานปฏิบัติการเภสัชกรรมชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Corresponding author : คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

เนื้อหาและความถูกต้องตามกฎหมายของสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และยา จากสื่อวิทยุในชุมชนบ้านมะกอก จังหวัดมหาสารคาม

ปรีดี ประเทพา¹, นัฐกร จอมทรัพย์¹, กานต์ริดา สาระวัน¹, ชนัตถา พลอยล้อมแสง¹, ธนพงศ์ ภูผาลี¹

บทนำ: จากงานวิจัยก่อนหน้านี้ พบว่าโฆษณาผ่านสื่อวิทยุมีผลต่อพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและยาของประชาชนในบ้านมะกอกอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังคงขาดข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและความถูกต้องของโฆษณาผ่านสื่อวิทยุดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาและความถูกต้องของสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและยา จากวิทยุ ในชุมชนบ้านมะกอก จังหวัดมหาสารคาม **วิธีการดำเนินการวิจัย:** วิจัยเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลโดยการบันทึกเนื้อหาสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและยา ที่ออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง 6 สถานี ในชุมชนบ้านมะกอก ทุกวันเป็นเวลา 1 เดือน ระหว่าง ตุลาคม-พฤศจิกายน 2555 โดยบันทึกทุกวันพุธ และวันศุกร์เพื่อเป็นตัวแทนของวันราชการ และวันอาทิตย์เพื่อเป็นตัวแทนของวันหยุดราชการ ตั้งแต่เปิดสถานี-ปิดสถานี และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย 3 คน และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกับจำนวนข้อความที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย **ผลการศึกษาวิจัย:** ผลการบันทึก พบจำนวนชิ้นโฆษณาทั้งหมด 100 ชิ้น โฆษณาจำนวน 74 ชิ้น (ร้อยละ 74) และโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจำนวน 26 ชิ้น (ร้อยละ 26) ออกอากาศทั้งวันราชการและวันหยุดราชการ รูปแบบการถ่ายทอดเนื้อหาแบบสลับตอบมากที่สุด เป็นร้อยละ 62 ผลการตรวจความถูกต้องพบโฆษณาทั้งหมดมีเนื้อหาไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 มาตรา 88 (2) เช่นเดียวกับโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทุกชิ้นพบว่ามีเนื้อหาไม่ถูกต้องทั้งหมด ส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มาตรา 40 ปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนข้อความที่ไม่ถูกต้องของโฆษณาตามกฎหมายของผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 ชนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 6 ปัจจัย คือ คลื่นความถี่สถานีวิทยุ แหล่งที่มาของสถานีวิทยุ วันออกอากาศ ช่วงเวลาที่ออกอากาศ จำนวนนาฬิกาในการออกอากาศ และรูปแบบในการถ่ายทอดเนื้อหา (p<0.05) **สรุปผลการวิจัย:** เนื้อหาของสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและยา จากสื่อวิทยุในชุมชนบ้านมะกอก มีรูปแบบในการถ่ายทอดหลายแบบ ออกอากาศมากกว่า 2 นาทีต่อครั้ง มากกว่า 4 ครั้งต่อวัน และเผยแพร่ทุกวัน และความถูกต้องของเนื้อหาโฆษณาผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 ประเภท ไม่ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

คำสำคัญ: สื่อโฆษณาวินิทยุ กฎหมาย ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ยา วิทยุชุมชน

¹คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*Corresponding author: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150 โทรศัพท์ 080-7494261 อีเมล: Pathinee.p@gmail.com